

УДК 330.322:336

Н.А. Марченко, канд. екон. наук

Чернігівський державний інститут економіки і управління, м. Чернігів, Україна

С.М. Задорожна, канд. екон. наук

Чернігівський державний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ГАЛУЗЕЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

Н.А. Марченко, канд. экон. наук

Черниговский государственный институт экономики и управления, г. Чернигов, Украина

С.Н. Задорожная, канд. экон. наук

Черниговский государственный технологический университет, г. Чернигов, Украина

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ОТРАСЛЕЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

N.A. Marchenko, Candidate of Economic Sciences

Chernigiv State Institute of Economics and Management, Chernihiv, Ukraine

S.M. Zadorozhna, Candidate of Economic Sciences

Chernihiv State Technological University, Chernihiv, Ukraine

THEORETICAL APPROACHES TO THE ASSESSMENT OF INVESTMENT ATTRACTION OF INDUSTRIES

Досліджено теоретичні і практичні питання оцінювання інвестиційної привабливості галузей промисловості України в реаліях сучасного розвитку національної економіки та світових тенденцій постіндустріального економічного розвитку.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, галузі промисловості, методики оцінювання, постіндустріальний економічний розвиток.

Исследованы теоретические и практические вопросы оценки инвестиционной привлекательности отраслей промышленности Украины в реалиях современного развития национальной экономики и мировых тенденций постиндустриального экономического развития.

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность, отрасли промышленности, методики оценки, постиндустриальное экономическое развитие.

Investigated the theoretical and practical issues of investment attractiveness of Ukraine industries in the realities of modern development of the national economy and world trends of postindustrial economic development.

Key words: investment attractiveness, industry, assessment methodologies, post-industrial economic development.

Постановка проблеми. Основу інвестиційної привабливості будь-якої країни складає відповідна привабливість її окремих галузей економіки, регіонів та господарюючих суб'єктів. Актуальність підвищення інвестиційної привабливості промисловості на етапі модернізації виробництва полягає у забезпеченні підприємств необхідними ресурсами для їх ефективного функціонування та нарощування на цій основі випуску конкурентоспроможної продукції.

У той же час вирішення цих питань в Україні визначається комплексом проблем, а саме: неможливістю забезпечення прискореної динаміки промислового виробництва протягом тривалого часу на наявному виробничому обладнанні; невідповідністю його техніко-технологічного рівня вимогам сучасної ринкової конкуренції; втратою конкурентних позицій більшості українських промислових підприємств в умовах прискорення інтеграційних процесів та незначними обсягами інвестиційних потоків для їхньої модернізації.

Вирішення цих проблем як в умовах постіндустріального укладу економіки розвинутих країн, так і в умовах об'єктивної необхідності переходу до такого укладу Україною, актуалізує прискорення розроблення нових методичних підходів щодо визначення інвестиційної привабливості галузей промисловості та удосконалення діючих методів оцінювання їхніх конкурентних переваг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню інвестиційної привабливості окремих галузей економіки та загальної методики розрахунку галузевої інвестиційної при-

вабливості присвячують свої дослідження російські вчені: А.Ю. Бакитжанов, Є.Е. Бісікало, О.Б. Веретеннікова, Є.А. Мілованова, Л.М. Мінько, Є.С. Рибіна, А.А. Тарелкін та українські науковці: О.М. Алимов, О.І. Амоша, І.О. Бланк, М.П. Бутко, В.М. Геєць, Б.А. Дадашев, Я.А. Жаліла, В.І. Захарченко, В.П. Ільчук, О.В. Покатаєва, В.Г. Савенко, О.В. Собкевич, А.І. Сухоруков, Г.О. Харламова, С.Г. Черемисина, М.Г. Чумаченко, С.М. Шкарлет.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Завдання розроблення теоретико-методологічних підходів щодо оцінювання інвестиційної привабливості є дуже актуальним на цьому етапі соціально-економічного розвитку багатьох країн. Здебільшого це пов'язано із переходом їх економік до високих рівнів технологічних укладів, а для України та багатьох країн із перехідною економікою – ще й з необхідністю підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки, що потребує виважених інвестиційних потоків. На сьогодні питання оцінювання інвестиційної привабливості країн, регіонів та окремих підприємств розроблені достатньою мірою. Проте питання доцільності і раціонального вкладання інвестиційних ресурсів в окремі галузі економіки розкрито ще недостатньо і потребує подальших досліджень.

Мета статті. Основною метою статті є генеза наявних теоретико-методичних підходів щодо оцінювання інвестиційної привабливості сучасних галузей промисловості та їх наповнення новим модернізаційним змістом, який базується на поглибленні процесів інтеграції.

Виклад основного матеріалу. В науково-практичному обігу єдине тлумачення інвестиційної привабливості відсутнє. Здебільшого її розглядають через призму рівня прибутковості вкладених капіталів (І.О. Бланк, Т.В. Майорова, Ю.Н. Воробйов); як сукупність певних характеристик, інноваційних потенціалів: ресурсно-сировинних, фінансових, економічних, трудових, виробничо-інфраструктурних та інвестиційних ризиків: зовнішніх, фінансових, економічних, соціальних, політичних, корупційних та ін. (Л.Л. Ігоніна, С.В. Іванов, О.Л. Камінський) і багато інших учених – у контексті першооснови – інвестиційного клімату, що співпадає з нашим поглядом.

Узагальнення багатьох підходів дозволяє розглядати інвестиційну привабливість галузей економіки як інтегральну характеристику, що включає перспективи розвитку, прибутковість інвестицій та рівня інвестиційних ризиків.

Оцінювання інвестиційної привабливості галузей економіки проводиться з метою вибору найкращого об'єкта інвестування та отримання високої ефективності від нього. Важливість цього питання гостро сприймається і на державному рівні. Так, у Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки» від 27 лютого 2013 р. № 187 засвідчується, що «в Україні в основному вичерпані можливості інерційного зростання, що підтверджено зниженням зовнішнього попиту та збільшенням обсягу імпорту товарів. Це спричинено глибокими структурними диспропорціями – значна частка виробництва є технічно та технологічно відсталою з високим ступенем зношеності основних фондів, низьким рівнем використання виробничих потужностей, високою енерго- та ресурсоемістю, відсутністю або низьким рівнем впровадження інновацій. При цьому не використовується значна частина науково-технічного потенціалу» [9].

Аналіз багатьох наукових джерел показує, що науковці та практики найбільше приділяють увагу під час оцінювання інвестиційної привабливості таким галузям промисловості: паливній, електроенергетичній, чорній та кольоровій металургії, машинобудуванню, хімічній, будівельних матеріалів, лісовій і деревопереробній, легкій і харчовій тощо. Ігнорування галузевих особливостей може призвести до істотних помилок раціонального вибору спрямування інвестиційних ресурсів. Існує традиційний, навіть офіційний підхід щодо рівня інвестиційної привабливості галузей промисловості економі-

ки України, на основі якого нами було складено табл. 1. Такий підхід заснований на індустріальному економічному укладі, не враховує сучасний постіндустріальний розвиток світової економіки, який відбувається й об'єктивно змінює потреби суспільства.

Дослідження наявних підходів та методів оцінювання інвестиційної привабливості галузей промисловості ускладнюється їх незначною кількістю. Здебільшого використовують якісні та кількісні фактори і статистичні дані, але визначення та оброблення їх має певні проблеми, а саме складність: формалізації факторів, кількісного вираження результатів оцінювання (цифри, бали, рейтингові таблиці тощо) та порівняння галузей, внаслідок відсутності уніфікованих, чітких кількісних критеріїв. Для оцінювання інвестиційної привабливості галузей здебільшого використовують методи факторного аналізу, експертних оцінок та математичні.

Таблиця 1

Інвестиційна привабливість галузей промисловості економіки України [2, с. 64-65; 4]

Групи галузей промисловості за інвестиційною привабливістю	Перелік галузей промисловості за окремими групами
1. Пріоритетні за рівнем інвестиційної привабливості	1.1. Металургія (кольорова і чорна)
2. З достатньо високою інвестиційною привабливістю	2.1. Нафтодобувна і газова промисловість 2.2. Машинобудування і металообробка 2.3. Цементна промисловість 2.4. Виноробна промисловість
3. З середньою інвестиційною привабливістю	3.1. Хімічна і нафтохімічна промисловість 3.2. Виробництво збірного залізобетону 3.3. Вовняна промисловість 3.4. Виробництво плодоовочевих консервів 3.5. Масложирова промисловість
4. З низькою інвестиційною привабливістю	4.1. Вугільна промисловість 4.2. Електроенергетика

Для оцінювання інвестиційної привабливості (ІП) застосовують також бальні, універсальні та порівняльні методи. Так, бальний метод полягає у кількісному співставленні основних характеристик ІП для окремих галузей промисловості та розрахунку результуючого показника, який враховує величини всіх складових і виступає критерієм для ранжування галузей за їх привабливістю для інвестицій. Універсальний метод охоплює максимальну кількість економічних характеристик та показників, але ігнорує людський фактор.

Недоліками цього методу є також його адаптованість здебільшого до економічно розвинених країн; відсутність чіткого розподілу між можливостями потенційних інвесторів та їх ризиками від вкладання інвестицій. У порівняльному методі акцентується увага на темпах та перспективах реформ. Ефективний при наявності детальної інформації про об'єкти інвестування, але метод не використовує інтегральні показники, що не дозволяє його застосовувати під час оцінювання ІП для окремих галузей економіки.

Дослідження змістовної складової оцінювання інвестиційної привабливості галузевих секторів спрямоване на розкриття їх кон'юнктури, динаміки і перспектив розвитку потреб суспільства в продукції галузей промисловості. Хоча універсальної методики, яка б дозволила за допомогою визначеного набору економічних показників об'єктивно оцінити галузеву інвестиційну привабливість, не існує. Постановка цілей і завдань оцінювання передбачає відбір конкретних способів збирання і оброблення інформації, її аналіз.

Науковцями розроблено підходи щодо структури факторів та складу критеріїв, що визначають інвестиційну привабливість галузей (табл. 2). Так, підходи Б.А. Дадашева, С.Г. Черемисиної та Г.О. Пухтаєвича дуже подібні, з тією відмінністю, що у першому варіанті враховується ресурсна забезпеченість із врахуванням рівня її інноваційності та модернізованості, що, на нашу думку, є досить важливим під час оцінювання інвестиційної привабливості.

Таблиця 2

Основні методичні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості галузей

Автор	Групи факторів	Критерії оцінювання
1	2	3
Дадашев Б.А., Черемисина С.Г. [2]	Наявність ресурсного потенціалу	Забезпеченість основними фондами Ступінь зносу основних фондів Рівень техніко-технологічного забезпечення Структура техніко-технологічної бази за рівнем інноваційності та модернізованості
	Ефективність ведення галузевого виробництва	Результативність виробничої діяльності минулих періодів Доходність активів Доходність власного капіталу підприємств галузі Доходність реалізації продукції Рентабельність виробництва Рентабельність продаж Рентабельність основного й оборотного капіталів
	Пріоритетність і перспективність розвитку галузі	Частка продукції галузі у ВВП країни Кількість зайнятих у галузі Забезпечення перспектив росту власних фінансових ресурсів Рівень державної підтримки розвитку галузі Розвиток науково-технічної та сировинної бази галузі Обсяги і питома вага експорту продукції галузі Індекси росту виробництва валового продукту галузі
	Інвестиційні ризики	Рівень конкуренції галузі Рівень інфляційної стійкості продукції галузі Соціальна напруга галузі
Пухтаєвич Г.О. [12]	Прибутковість галузі	Прибутковість активів Прибутковість власного капіталу підприємств галузі Прибутковість реалізованої продукції
	Перспективність розвитку галузі	Вагомість галузі в економіці країни Кількість зайнятих у галузі Забезпеченість перспектив зростання власними фінансовими ресурсами Ступінь державної підтримки розвитку галузі Розвиток науково-технічної та сировинної бази галузі
	Інвестиційні ризики	Рівень конкуренції в галузі Рівень інфляційної стійкості продукції галузі Соціальна напруга галузі
Прібіткова Г.К. [10]	Виробничий потенціал галузі Фінансовий результат діяльності підприємств галузі Інвестиційна активність підприємств галузі Трудовий потенціал підприємств галузі	
Смирнов В.В. [13]	Якість та конкурентоспроможність продукції, що випускається Прибутковість продажу, рівень прибутковості використовуваних активів, прибутковість власних коштів і інвестованого капіталу Техніко-економічний рівень виробництва Можливість подальшого саморозвитку Ефективність інвестицій Резерви підвищення виробничого, фінансового, інвестиційного, трудового потенціалів	

Підхід Г.К. Прібіткової базується на факторній оцінці інвестиційної привабливості галузей, а В.В. Смирнова – на критеріях оцінювання, що є недостатнім. Деякий інший підхід, на основі використання статистичних даних, які формуються у п'ять основних блоків і групами певних показників, пропонує Л.М. Мінько, а саме:

- блок показників динамічності розвитку галузі: темпи росту/падіння рівня виробництва, усталеність галузі, зміна інвестиційної активності тощо;
- блок показників ефективності виробництва в галузі: рентабельність виробництва, рентабельність власного капіталу, частка збиткових підприємств, індекс окупності, темпи росту виручки й прибутку;

- блок показників фінансового стану: ступінь захищеності інтересів інвесторів і кредиторів, коефіцієнт фінансового лівереджа, забезпеченість власним оборотним капіталом, поточна ліквідність, коефіцієнт відновлення;

- блок показників ділової активності: зношення ОВФ, коефіцієнт введення ОВФ на 1 грн інвестицій в основний капітал, фондвіддача основного капіталу, співвідношення темпів зростання продуктивності праці і заробітної праці;

- блок показників, що характеризують інституційне середовище: ставлення дебіторів до кредиторської заборгованості, частка довгострокової дебіторської заборгованостей у загальній заборгованості, частка довгострокової кредиторської заборгованостей у загальній заборгованості [6, с. 1179].

Класичним при дослідженні інвестиційної привабливості галузей можна вважати підхід І.О. Бланка, який пропонує групувати основні елементи за трьома напрямками (рис.):

- оцінка рівня перспективності розвитку галузі;
- оцінка середньогалузевої рентабельності діяльності підприємства;
- оцінка галузевих інвестиційних ризиків.

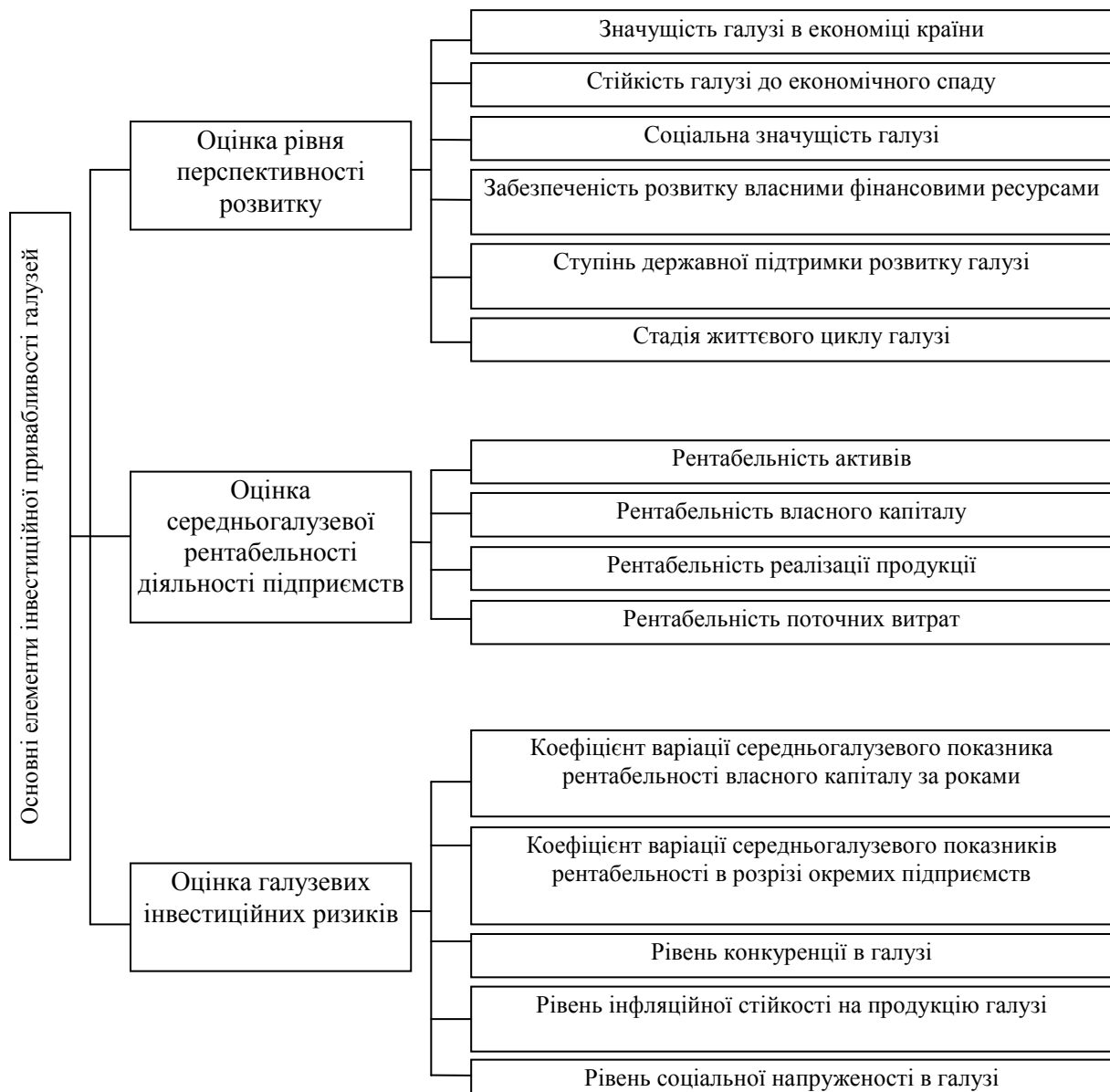

Рис. Характеристика основних складових елементів оцінювання інвестиційної привабливості галузей економіки [1, с. 232-234]

За авторською методикою І.О. Бланка, оцінювання інвестиційної привабливості окремих галузей (підгалузей) проводиться за цими основними елементами, а кожний з них являє собою синтетичні (агреговані), інтегральні показники, що включають конкретні аналітичні оціночні показники, розрахунок яких ґрунтується на відповідних статистичних даних і експертних оцінках.

Побудова постіндустріального суспільства вносить свої корективи у перспективи розвитку галузей економіки. Тому цей підхід при оцінюванні рівня перспективності розвитку галузі ми пропонуємо доповнити такими характеристиками:

- 1) гармонізація щодо потреб внутрішнього ринку, особливо в частині імпортозаміщення;
- 2) наявність прогресивної інноваційної основи;
- 3) ступінь використання світового досвіду і вітчизняного наукового потенціалу.

Створення методики оцінювання інвестиційної привабливості галузевого розвитку можливе на основі ґрунтовного підбору великої кількості показників-індикаторів, за якими інвестиційна привабливість і буде визначатися. З погляду методики складність подібного оцінювання полягає в одержанні такого узагальнюючого показника, за допомогою якого можна було б об'єднати різноманітні за формою і змістом показники в один. Як правило, під час розрахунку інтегрального індикатора інвестиційної привабливості використовуються такі економіко-статистичні методи:

- метод суми одиниць – полягає у визначенні підсумку порядкових номерів досліджуваних об'єктів за значеннями показників, на основі яких виконується їх інтегральне оцінювання. Лідером вважається об'єкт, який має найменшу суму місць. Можливий для використання при рівнозначній важливості всіх факторів, масштабу всіх показників і за наявності єдиного базового показника;

- метод геометричної середньої, метод коефіцієнтів – застосовується тільки для відносних показників, значення яких ≤ 1 (тобто використання не можливе для розрахунку всіх показників);

- метод відстаней – ґрунтується на встановленні об'єкта-еталона, використовує абсолютну рівнозначність показників, не враховує галузеві особливості та вплив стимулюючих і дестимулюючих факторів;

- експертно-статистичний метод – виконується на основі уточнення експертами параметрів та якості функції, яка використовується для розрахунку рейтингової оцінки;

- метод бальних оцінок – полягає у визначенні загальної суми балів за всіма показниками, відібраними для визначення рейтингів, або у розрахунку середнього бала певного об'єкта. При цьому обирається об'єкт-еталон, що виступає базою порівняння. Лідером визнається об'єкт з найбільшою сумою балів або з найвищим середнім балом.

Використання будь-якого методу ґрунтується на формуванні оптимальної системи аналітичних показників-індикаторів з виділенням основної, найбільш суттєвої ланки при визначенні інвестиційної привабливості, відмежуванням другорядних та побічних факторів, що значно ускладнюють діагностику і суттєво не впливають на кінцевий результат.

Достатньо раціональний підхід спостерігається у моделі Г.О. Харламової, в якій пропонується використання при оцінюванні інвестиційної привабливості галузей промисловості 38 показників-індикаторів на основі структурної ієрархії споріднених категорій інвестиційної проблематики. За цим підходом потенційний інвестор може як самостійно вводити (або виводити) індикатори у модель, так і розраховувати рейтинг на бажаному рівні [14, с. 52, 54]. При цьому існує можливість виявляти найбільш важливі для інвестора чинники інвестиційної привабливості та краще розуміти ситуацію в країні.

Інвестиційна привабливість окремих галузей промислового сектору економіки перебуває в постійній динаміці і залежить від багатьох факторів. З огляду на стратегічну важливість промисловості у вітчизняній економіці, необхідно провести аналіз основних

показників її привабливості. Традиційно промисловість освоює найбільші обсяги інвестицій в основний капітал: у 2007 році – 34,1 % від загальної суми; у 2008 році – 32,9 %; у 2009 році – 38,0 %; у 2010 році – 34,2 %; у 2011 році – 36,2 [5, с. 29]. Ці дані підтверджують важливість промислового сектору в економіці країни та високу фондомісткість промисловості продукції.

Щодо освоєння інвестицій за видами промислової діяльності, то аналіз свідчить, що тут домінує переробна промисловість. Це абсолютно виправдано у ринковій економіці, оскільки прерогатива повинна належати не сировинним галузям, а саме переробним. При цьому переробна промисловість виявилась самою вразливою галуззю в умовах фінансової кризи, оскільки, починаючи з 2008 року, її індекси інвестицій були найнижчими. Відповідно, підприємства переробної промисловості за п'ять років знизили свою питому вагу у структурі інвестицій в основний капітал всього промислового сектору з 69,7 % у 2007 році до 47,9 % у 2011 році (табл. 3).

Таблиця 3

Інвестиції в основний капітал за видами промислової діяльності у 2007-2011 роках [5]

Показники	Роки				
	2007	2008	2009	2010	2011
Обсяги інвестицій у промисловість (у фактичних цінах; млн грн), у тому числі:					
- добувна промисловість	64341	76618	57658	58558	86313
- переробна промисловість	12142	16767	13914	15613	24609
- виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	44823	48976	35322	34231	41300
	7376	10875	8422	8714	20404
Індекси інвестицій у промисловість (відсотків до попереднього року), у тому числі:					
- добувна промисловість	127,0	94,7	67,6	90,5	130,9
- переробна промисловість	125,1	109,0	74,9	99,8	137,5
- виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	132,0	88,1	64,7	86,6	107,5
	103,2	115,4	69,8	91,5	214,7
Структура інвестицій в основний капітал у промисловість (відсотків до підсумку), у тому числі:					
- добувна промисловість	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
- переробна промисловість	18,8	21,9	24,1	26,6	28,5
- виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	69,7	63,9	61,3	58,5	47,9
	11,5	14,2	14,6	14,9	23,6

Значні темпи приросту вкладення коштів в оновлення основних засобів у 2011 році порівняно з попереднім роком відбулися у добувній промисловості і виробництві та розподіленні електроенергії, газу і води (37,5 % і 114,7 % відповідно). Така тенденція, на нашу думку, пов'язана із намаганням України отримати паливно-енергетичну незалежність, що спонукає вкладати кошти саме в ці галузі.

Висока соціальна значущість галузі промисловості підтверджується найбільшою чисельністю найманих у ній працівників (від 40,2 % у 2007 році до 39,2 % у 2011 році) [3, с. 57]. Працівники промислових підприємств отримують і найвищу середньомісячну заробітну плату, порівняно з робітниками, задіяними в інших секторах економіки. Серед видів економічної діяльності домінує добувна промисловість, де середньомісячна оплата праці у 2011 році становила 4212,21 грн (для порівняння: у переробній промисловості 2629,28 грн) [3, с. 171].

За рівнем рентабельності операційної діяльності промисловість має нижчі показники, ніж у середньому по всій економіці України (за виключенням 2008 року): у 2007 році – 5,8 % порівняно із 6,8% у середньому; у 2008 році – 4,9 % порівняно із 3,9 %; у 2009 році – 1,8 % порівняно із 3,3 %; у 2010 році – 3,6 % порівняно із 4,0 %; у 2010 році – 4,7 % порівняно із 5,9 % [3, с. 163]. Зрозуміло, що така тенденція не сприяє підвищенню інвестиційної привабливості вітчизняного промислового сектору. Найвища рентабельність протягом останніх п'яти років у добувній промисловості, найнижча – у переробній.

Важливість оцінювання інвестиційної привабливості галузей промисловості полягає у можливості створення передумов для розроблення інвестиційної стратегії на основі моніторингу та її показників. Це, в свою чергу, створює підґрунтя для розроблення комплексних програм пріоритетного інвестування галузей економіки, що в кінцевому результаті сприятиме ефективному стимулюванню галузей промисловості та їх переходу на інноваційно-інвестиційну модель розвитку. Але основну складність при оцінюванні інвестиційної привабливості галузей промисловості становить недостатність економічної інформації в органах вітчизняної державної статистики.

Нові умови розвитку світової економіки призвели до появи так званих «універсальних технологій» (General Purpose Technologies). Ці сектори включають інформаційно-комунікаційні технології, біотехнології, нові матеріали і нанотехнології, а також наукоємне виробництво. «Універсальні технології» змінюють характер всього економічного розвитку і приводять його до значного зростання. Тому ігнорувати ці процеси, значить залишатися на узбіччі світового економічного розвитку.

Зрозуміло, що не можна брати до уваги галузі економічного базису, які традиційно забезпечують матеріальні можливості подальшого розвитку науково-технічного прогресу та забезпечують потреби самого населення (електроенергетика, чорна металургія, кольорова металургія, легка промисловість і харчова промисловість). Але й вони повинні враховувати реалії необхідності змін техніки і технології виробництва. З цією метою першим зазначеним завданням державної політики є створення умов для проведення модернізації, технічного переоснащення, перепрофілювання діючих та відкриття нових підприємств [9].

За рівнем витрат на інформатизацію промисловий сектор займає третє місце (хоча до 2009 року було друге) серед всіх видів економічної діяльності, після діяльності організацій транспорту і зв'язку та організації із проведенням операцій з нерухомим майном, орендою, інжинірингом та наданням послуг підприємцям [3, с. 112-113].

Висновки і пропозиції. Проведене дослідження теоретико-методичних підходів до оцінювання галузевої інвестиційної привабливості показало таке:

- відсутність єдиної універсальної методики;
- основним недоліком багатьох методик оцінювання інвестиційної привабливості галузей є: різночитання економічних категорій (інвестиційний клімат, інвестиційний потенціал, інвестиційна привабливість); різна сукупність показників; епізодичність проведення оцінювання; недостатня обґрунтованість принципів агрегування відібраних показників; недостатнє врахування переходу світової економіки до постіндустріального суспільства. Авторами було доповнено перелік характеристик при визначенні перспективності інвестиційної привабливості галузей промисловості;
- не враховуються реалії української економіки при наданні оцінки привабливості секторів вітчизняної промисловості.

Україна належить до групи країн «наздоганяючої індустріалізації», а тому найбільш прийнятною для неї є модель «запозичення», яка дозволяє реалізувати імпортозамінну модель економіки закритого типу; обумовлює поетапне вирішення проблем відставання

країни від технологічно розвинених лідерів. Необхідним є також широке використання досягнень вітчизняної науки.

Прискорене залучення національних та закордонних інвестицій у галузі промисловості потребує використання різних методик оцінювання їх інвестиційної привабливості, але за умови, що вони повною мірою враховують всі фактори ефективного функціонування і розвитку окремих підприємств галузі в поточному та перспективному періодах.

Список використаних джерел

1. *Бланк И. А.* Инвестиционный менеджмент : [учебный курс] / И. А. Бланк. – [2-е изд.]. – К. : Эльга, Ника-Центр, 2006. – 552 с.
2. *Дадашев Б. А.* Состояние и перспективы развития инвестиционной привлекательности агропромышленного комплекса / Б. А. Дадашев, С. Г. Черемисина // Вісник СевНТУ : зб. наук. праць. Серія: Економіка і фінанси. – 2012. – Вип. 130/2012. – С. 62-68.
3. *Діяльність суб'єктів господарювання 2011.* Статистичний збірник / [за ред. І. М. Жук]. – К. : Державна служба статистики України, 2012. – 468 с.
4. *Інвестиційна привабливість галузей народного господарства України.* Офіційний сайт Закарпатської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.carpathia.gov.ua/ua/publication/content/1965.htm>.
5. *Капітальні інвестиції в Україні у 2007-2011 роках.* Статистичний збірник / [відп. за випуск М. М. Собко]. – К. : Державна служба статистики України, 2012. – 122 с.
6. *Минько Л. В.* Оценка инвестиционной привлекательности отраслей промышленности региона / Л. В. Минько // Вестник ТГТУ. – 2004. – Т. 10. – № 4Б. Transactions TSTU. – С. 1176-1183.
7. *Михайловська О. В.* Сучасний стан інвестиційної привабливості України [Електронний ресурс] / О. В. Михайловська, А. М. Манюк. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2010/Economics/66417.doc.htm.
8. *Покатаєва О. В.* Роль інвестицій у підвищенні конкурентоспроможності галузей економіки / О. В. Покатаєва // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2011. – № 3. – С. 232-237.
9. *Про затвердження Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки* [Електронний ресурс] : Постанова КМУ від 27 лютого 2013 р. № 187. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/187-2013-п>.
10. *Прибыткова Г. К.* Методологические подходы к оценке инвестиционной привлекательности как основы разработки инвестиционной политики / Г. К. Прибыткова // Инвестиции в России. – 2005. – № 3 (122). – С. 3-9.
11. *Промислова політика як чинник після кризового відновлення економіки України.* Аналітична доповідь / [О. В. Собкевич, В. Г. Савенко, А. І. Сухоруков та ін.] ; за ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2012. – 41 с.
12. *Пухтаєвич Г. О.* Аналіз національної економіки : навч.-метод. посіб. / Г. О. Пухтаєвич. – К. : КНЕУ, 2003. – 148 с.
13. *Смирнов В. В.* Особенности управления инвестиционным процессом в регионах Российской Федерации в условиях нестабильной экономики / В. В. Смирнов // Российское предпринимательство. – 2008. – № 2. – Вып. 1(105). – С. 56-59.
14. *Харламова Г. О.* Индикаторы инвестиционной привабливості України / Г. О. Харламова // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 3 (93). – С. 45-56.